

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Quæstio I. De Incarnatione prout dicit unionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

RATIO est. Maxima improprio tantum mysterii, cum quocunque merito creato.

ASSERO 2. *Potuisse illos mereri de congruo substantiam incarnationis.*

RATIO est: Quia id non implicat; præcipue autem, cum potuerint habere gratiam, independentem à meritis Christi & elicita ex hac gratia operationes in hunc finem offerre, quo casu, non erit ratio, cur de congruo id mereri non potuerint?

ASSERO 3. *Defecto non meruisse illos de congruo substantiam incarnationis.*

RATIO est: Quia omnes, quæ Sanctis Patribus datæ erant gratiæ, intuitu incarnationis datæ sunt; ergo jam supponebatur incarnatio, ante illorum merita congrua.

ASSERO 4. *Aliquos ex illis, ut David, Abraham, meritos fuisse circumstantiam incarnationis, quod ex his Parentibus Christus nasceretur.*

RATIO, Authoritas Scripturæ ex Gen. 27. 2. Reg. 2. 1. Paralip. 22.

ASSERO 5. *Plures ex ipsis meruerunt incarnationis circumstantiam, quæ est, Acceleratio. Non quod citius facta quam primò Deus decreverit;*

sed quod non decrevisset tam citò, nisi prævidisset preces illorum.

RATIO asserti est authoritas scripturæ, ubi Dan. 9. Hebdomades dicuntur abbreviatæ.

DICES. Merita Christi non poterant dari, nisi cum hac duratione; ergo cum sint prævisa merita Christi, ante Patrum merita, utpote causa meritorum, quæ conveniebant Patribus: prævisa sunt cum hac duratione; ergo determinatio de hac duratione præcessit illorum merita: ergo ulterius, tempus incarnationis non cadebat sub rationem meriti Patrum.

RESPONDETUR. Pro aliquo signo rationis, non est necesse prævideri omnia identificata realiter; nam ubicatio, ut diximus in physicis, identificatur realiter entitati, nec tamen fuit necesse, in primo decreti signo, statim decerni de omnibus ubicationibus Christi: esse item huius filium, identificatur entitati Filii, nec tamen erat necesse prævideri in primo decreti signo, cujus esset futurus Filius Christus; ita ergo nec erat necesse prævideri illa merita, cum hac duratione. Confule alios fusiùs ista tractantes.

DISPUTATIO IV.

De ipsa Incarnatione.

Tractando de ipsa Incarnatione secundum se, tria potissimum expendi possunt. *Primo*, quid sit incarnatio, accepta, secundum quod dicit unionem Personæ divinæ, cum natura humana? *Secundo*, quid sit incarnatio, secundum quod dicit, terminum illum cui assumere convenit, nempe secundam Personam? *Tertio*, Quid defecto sit unitum isti Personæ, seu quid assumptum?

QUÆSTIO I.

De Incarnatione prout dicit unionem.

In Christo duplex unio est. *Primo*, unio corporis & animæ rationalis: deinde unio naturæ humanæ, cum Persona VERBI. Distinctas esse has uniones, probat imprimis distinctio extremorum unibilium; unio autem sequitur naturam unibilium. Quod etiam à posteriori probatur: quia facta est separatio inter animam & corpus, adeoque disunio, in triduo mortis; cum tamen unio hypostatica soluta non fuerit; secundum illud Damasceni, *VERBUM, quod semel assumpsit, nunquam dimisit.* De prior unionem hic non agitur, quia idem de illa dicendum, quod

de unionem in homine. De hac altera hic disputabitur.

DIFFICULTAS I.

Quid unio Hypostatica?

Tota hæc quæstio manca esset, non præsuppositis istis, quæ in simili dicta in Philosophia; magis propria huius loci hic attinguntur.

DICENDUM est 1. *Unionem hypostaticam salvari non posse, sine aliqua entitate modali.*

PROBATUR principio in materia de distinctionibus stabilitis. Impossibile est, transire ab uno contradictorio ad aliud, sine sufficienti mutatione, ergo & à non esse terminati Personæ divinæ, ad esse terminati eadem, impossibile est transire sine sufficienti mutatione; sed nulla alia sufficiens ostenditur, nisi ponatur entitas modalis: ergo. Subsumpti antecedens probatur solâ inquisitione, quæ sit illa mutatio? defendetur, quæ hoc antecedens mox dicendis. Et secundum hanc conclusionem convenimus cum Modalistis.

DICENDUM 2. *Illæ Modalitates, non habebit rationem dispositionis formaliter, sed connotari determinati, ut VERBUM personaliter naturam hanc*

humanam & naturam humanam, hæc, ut terminetur ab hac Persona. Quod non debeat habere rationem dispositionis.

PROBATUR 1. Quibuscunq; dispositionibus positis, potest necdum sequi unio, & tamen illa determinatione posita, debeat sequi unio: quia hoc ipso non esset determinatio; ergo illa modalitas non habet rationem dispositionis. Antecedens probatur. Quia, posita aliqua forma, potest Deus omnia illa impedire, quæ sunt secundarii effectus, retento solo primario; non est autem alius primarius effectus illarum dispositionum, nisi disponere, vel unioni aptare subiectum: cum effectus formalis dicat formam, subiectum aptum, & unionem eorundem; ex quo non sequitur, nisi merum disponere ad unionem, non autem ipsum esse unitum.

PROBATUR 2. Quia quæcunq; aliæ manifestæ dispositiones, sunt tales, ut illis positis, possit impediri id, ad quod fit dispositio, ut inducens videbit. Ergo idem dicendum esset de hac Modalitate, si foret per modum dispositionis.

PROBATUR 3. Quia definitio dispositionis, non est definitio unionis; quæ autem in Physicis non habent in re eandem definitionem, possunt inter se separari: nisi adsit ratio ordinis essentialis, qualis est in nostra determinatione; dispositio autem quæ talis, si diceret ordinem essentialem, ad uniri, hoc ipso extraheretur à conditione dispositionis. Habebit autem se illa modalitas, per modum determinationis: quia omnis modalitas, definitivè, est determinatio entitativa, hocque ipso intelligi debet sequi unio, quia, hoc ipso, determinatio illa non esset determinatio; adhuc enim maneret indeterminatio ad uniri.

RESPONDEBIS 1. Positis ultimis dispositionibus, potest non sequi unio per nos, deberet ergo etiam non sequi, posita illa determinatione.

CONTRA: quia effectus formalis, qui est ultimum disponere, adhuc torus salvaretur, non posita unione: salvaretur inquam, quia in ratione dispositionis, non requireretur jam ulterior; non salvaretur autem ratio determinationis, si ad nihil determinaret: ad nihil autem determinaret, si maneret indifferentia ad uniri, & licet determinationis, quæ est quid physicum, & unionis, sit alia definitio, cætera tamen non sunt paria; quia scilicet ipsa definitio determinationis non salvaretur, si relinqueretur indifferentia ad uniri.

RESPONDEBIS 2. Adhuc illa dispositio modaliter determinatio, sequi ergo illam debet unio.

CONTRA: Concedo quidem, quod determinabit, sequeturque illam necessariò unio: sed non sub titulo dispositionis.

RESPONDEBIS 3. Quidquid ad totum aliud quod requiritur, est vel dispositio, vel extrema componentia, aut principia.

CONTRA: Quia hæc modalitas potest venire nomine principii formalis; vel certe neganda erit maior: extremumque aliud assignabitur, nempe ratio determinationis ad uniri.

DICENDUM est 3. *Unionem hypostaticam formaliter, non aliud esse, quam naturam humanam, prout habet rationem terminatam & suppositam actu à VERBO, & VERBUM prout habet rationem terminantis actu, & exercitium suæ suppositivitatæ.* Et secundum hanc conclusionem, convenimus cum Nominalibus.

PROBATUR 1. Quia, si nihil obsit, dicta Patrum & Conciliorum simpliciter sunt accipienda: Patres autem & Concilia, nunquam istius entitatis mediæ, ad faciendum, ut natura humana subsistat subsistentiæ VERBI, meminerunt; sed id semper rejiciebant, non nisi in Naturam assumptam, & Personam assumptentem.

RESPONDEBIS. Non meminerunt etiam illius modalitatis determinativæ.

CONTRA. Non meminerunt quidem, sed illam debere dari, argumentum positum evincet.

PROBATUR 2. Quia unio corporis & animæ, ut dictum alibi, non est ulla entitas intermedia; ergo nec unio hypostatica. Consequentia probatur ab Athanasio; *Sicut, anima rationalis & corpus, unus est homo: ita Deus & homo unus est Christus.* Et deinde, videtur hoc consequentius dici, ad connotata, aliàs defensa.

PROBATUR 3. argumento negativo. Sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, sic nec rationes formales ut quo, sunt multiplicandæ sine necessitate; sed posita modali entitate, non nisi pro connotato, & posito, quod hæc natura sit hujus suppositi in actu secundo, & hoc suppositum sit suppositum hujus naturæ in actu secundo, sufficienter esse formale suppositionis intelligitur: ergo in hac ratione sola constitui debet.

DIFFICULTAS II.

De Responsionibus & Fundamentis Oppositorum.

Quoad responsiones attinet, illæ ad hoc maximè attendent, ut ostendant sufficientem mutationem independentem ab entitate modali. Proponentur autem tam ea, quæ in impressis habentur, quàm ea quæ à pluribus nostræ Provinciæ Professoribus, aut inventa, aut usurpata sunt.

Punctum Difficultatis 1.

Recensentur aliquæ Responsiones.

RESPONDENT 1. Nominales, & concedunt,
* m 3 ad de-

ad denominationem intrinsecam, requiri mutationem intrinsecam: concedunt, denominationem uniti, inter humanitatem & Verbum, esse adæquate intrinsecam: concedunt, in natura humana fuisse mutationem intrinsecam: concedunt, necessariam fuisse formam, vel quasi formam novam, per quam fieret illa mutatio: & his omnibus concessis, negant, quod VERBUM non sit forma, vel quasi forma, ratione cuius, vera est denominatio, quod humanitas unita sit VERBO; ipsa enim increata VERBI Personalitas, est ratio formalis, per quam, humanitas, de non subsistere actu, transit ad subsistere actu.

CONTRA. Quæro, quare natura humana transit, de potentia subsistendi Personalitate divinâ, ad actum subsistendi? respondes, haberi id ratione Personalitatis divinæ: quæro, per quid transit ipsa Personalitas, à non esse actu terminantis, ad esse actu terminantis? respondes, mutatione factâ in naturâ: quæro ulterius, potest esse Persona VERBI & humanitas, & non esse illa mutatio; per quid ergo transitur, ad illam mutationem, & quid est illa mutatio?

RESPONDENT 2. Nominales. Quod illa mutatio sit aliquid præter illa duo, prout aliquid, non est nihil; non tamen est aliquid, quod sit idem, quod ens per se, & habens quidditatem propriam & existentiam, quæ per se possit terminare actionem agentis; nec est primò seipso Ens, sed modus essendi. Unio autem hypostatica est revera aliquid à parte rei; est enim nova denominatio humanitatis, secundum quam humanitas, existit differenter à seipsa, utpote jam habens determinationem ad terminari Personâ divinâ; qui modus essendi procul dubio est aliquid; quis enim dubitet, num sit aliquid, id, quod est, duo subsistere indivisè in eadem hypostasi divina.

CONTRA. Potest esse entitas naturæ, & entitas Personæ divinæ, & non esse id, quod est, naturam humanam habere indivisum subsistere cum VERBO, per quid ergo transit, ad habere indivisum subsistere? Concedo, quod hæc suppositio non sit nihil: Concedo, quod unio sit modus essendi; sed quærere restat, per quid transeat ad istum modum essendi: cum iste modus essendi, nullam novam entitatem importet. Et sicut ad modum essendi, qui est relatio, transitur præsuppositâ aliquâ mutatione, seu ratione fundandi, ostende quidnam sit simile in præsentî. Reditq; argumentum. Potest esse natura humana, & subsistentia VERBI, & non esse illud aliquid, prout opponitur nihilo; per quid transitur ad illud aliquid oppositum nihilo?

RESPONDENT 3. Nominales. Necessariam omnino esse hanc determinationem, quæ autem illa sit, jam explicant, & dicunt, ly, Per quid,

significare tria genera causarum: scilicet, per quid determinetur activè, Per quid formaliter, & Per quid materialiter. Quoad primum, activè determinatur à principio activo, ejusq; actione: estq; omnino necesse ponere hujusmodi actionem: alioquin non poneretur hic effectus in humanitate, qui est, illam subsistere divinè. Et ratio est: quia sicut agens est primum principium, unde motus, ita actio est primus actus, à quo incipit motus. Unde mirum non est, quod VERBUM & humanitas, potuerint simul existere, sine unione hypostatica: si nimirum Deus (ut libere potuit) non exercuisset vim activam, suspendissetque illam actionem, quæ necessaria fuit ad hunc effectum, qui est subsistere actu in VERBO. Quia verò hæc determinatio est extrinseca, jam aliam intrinsecam assignant, dicuntque duplicem esse intrinsecam determinationem, per quam Natura ad esse terminata, & Persona ad esse terminantis, transit; una quidem determinatio, est quasi in genere causæ formalis, per ipsammet subsistentiam; altera in genere causæ materialis; & hæc habetur ab ipsa humanitate. Quando itaque quæritur, per quid determinatur formaliter humanitas, ut subsistat in VERBO? responderetur, determinatur formaliter per actum hypostaticum, ipsa verò Personalitas divina per nihil aliud formaliter determinatur, in ordine adhuc effectum, qui est subsistere, quia & omnes aliæ formæ & actus, cum sint actus, & ipsum, Quo aliud est formaliter, non indigent alio actu, & alio Quo. Dicunt autem, hanc responsionem à se allatam, circa determinationem humanitatis & VERBI, esse scientificam, primam, & necessariam. Cum enim juxta Philos. 2. Posterior. c. 7. omnis quæstio petat causam & medium; & si est scientifica, petit causam primam & necessariam, id est, quâ positâ non potest non poni effectus, quâ sublata non potest non tolli, ex 2. Physicor. tex. 20. & 38. proinde, & hæc quæstio, per quid humanitas actu uniatur VERBO? causam quærit; eamq; primam & necessariam. Argumenta autem opposita quærunt causam causæ; quærunt enim causam formalem causæ formalis, cujus nulla jam alia causa assignari potest; vitioseque assignatur, sive ponatur aliquid modale, sive reale, quod ipsum reprehendit Philosophus 2. de Anima tex. 7. Sicut enim materiæ, non est alia causa materialis, sic nec formæ alia causa formalis; alioquin in quolibet essent duæ formæ, & duæ materiæ; imò innumeræ: cum etiam de secunda causa quæri possit, per quid causet formaliter vel materialiter? & sic in infinitum; vel si dicatur causare per se & immediatè: cur etiam prima id non faciet? Quod si dicas, recursum debere fieri ad causam alius generis, hoc jam in præsentî asseretur. Quando igitur quæritur, per quid c. g. anima est unita actu corpori? respon-

respondetur, quia agens eam univert, ipsa anima exercente actum secundum formam, & materia exercente actum secundum materiam, ut fiat totum & homo. Nec aliter Aristoteles ipse respondit: nam 8. Metaph. t. 8. *Quæ hujus causæ est, inquit, ut, quod potentia est, actus sit, in quibus generatio est, præter illud quod fecit? nulla enim alia causa, ut actu sphaera sit, quæ potentia sphaera erat. Et t. 17. Quare nulla alia causa est, nisi, si quod fuit, tanquam ex potentia in actum movens.* Quod autem de unione dicitur, idem de actuali sustentatione humanitatis dici debet. Quare, inquit, & nos, quando ad quæstionem, per quid formaliter intrinsicè determinetur humanitas, ut sustentetur, & VERBUM ut sustentetur? Respondemus: quod formaliter intrinsicè determinentur suis entitatibus, secundum certam habitudinem sumptis: recte, inquit, & scientifice respondemus; quia, quæstioni formali, causam formalem assignamus: ipsius autem formalis, non aliam formalem, ut Modalitæ, sed alterius generis causam, nimirum determinationem ab agente extrinseco factam, ostendimus; præter quam, nihil aliud requiritur: cum ad tollendam uniuscujusque rei indifferentiam, alterius oppositorum, ad quod est indifferens, præsentia, vel informatio sufficiat, ut docet Aristot. t. 63.

CONTRA 1. Restauratur argumentum. Impossibile est transire à contradictorio ad contradictorium sine mutatione sufficienti: Ergo & à non esse actionis, ad esse actionis, determinantis indifferentiam humanitatis & VERBI, transiri non potest sine sufficienti mutatione; quæ autem illa? Rursus: Potest esse Persona VERBI & natura humana, & tamen Persona VERBI non habere determinationem à se ipsa, ad præstandum hunc effectum, qui est, subsistere naturam humanam: potest item esse entitas humanitatis, & non habere rationem personatæ à VERBO: potest insuper, existente Persona VERBI & humanitate, non esse illa actio determinativa in genere efficientis: quid ergo est ille accessus ejusdem? Cumque illa actio per illos nihil sit novum, præter ipsam naturam humanam & Personam VERBI, quæ possunt esse, & non haberi ratio actionis; quæro, quid est illam haberi?

CONTRA 2. Quia, quamvis impossibile est, ut sit Persona VERBI à parte rei, & non constituat VERBUM prout distinctum ab aliis personis, potest tamen esse VERBUM à parte rei, & non terminare naturam humanam; per quid ergo transit ad esse terminantis eandem? & cum, ante assumptionem, se ipso non transierit ad assumptum, cur modò se ipso, transit ad assumptum?

CONTRA 3. Quia quamvis formâ (idem dic de materia) non indigeat determinari, in genere causæ formalis, & secundum rationem

formæ, ab alia forma: idque reprehendat Aristoteles: neque enim est necesse albedinem dealbari aliâ albedine; nihilominus restat querere, cum illa forma, quæ in ratione formæ non indiget formari aliâ formâ, possit non esse informativa hujus subjecti, per quid transit, ad esse informativam? cumque illa forma possit esse non nisi sibi & in se, ut loquuntur oppositi: possitque etiam esse sibi & in se, simulque alteri: per quid transit, ut sit etiam alteri? Adde ideo, in genere causæ formalis v.g. prout importat rationem formæ, non est necesse aliâ determinatione determinari illam ad rationem formæ: quia hoc ipso, quod est à parte rei, habet illam rationem formæ: ita ut id nec divinitus ab illa separari possit: transitque à non esse habentis rationem formæ, secundum formalitatem formæ, ipsâ sui existentia, ipso suo esse extra causas, ipso non esse, mutato in esse: quæ etiam taxa est, per quid aliquid seipso transeat ad esse talis. Quia verò potest esse à parte rei forma, habereque suam entitatem extra causas, & non habere formalitatem esse alteri, seu actu informantis: restabit querere, per quid transeat ad illam partem contradictionis? Denique hac in materia, duo in forma (idem dic de subjecto) distingui possunt. 1mo habet rationem formæ sub formalitate formæ secundum se: 2do habet rationem formæ sub formalitate formæ (ut oppositi dicunt) alteri, seu formalitatem aliud informantis; quæ formalitas, licet trahat secum priorem, illique identificetur quoad rectum: non enim aliâ entitate forma est forma sibi, & aliâ entitate forma alteri: nihilominus, quia hæc secunda formalitas, potest abesse, ideo queritur, per quid transeat ad illam habendam? Unde immerito imponitur nobis, quasi dicamus, formam in genere formæ ab alio determinari, cum non nisi intentum sit, evincere, quod in genere actu informantis, vel actu alteri, ut dicunt, indigeat determinativo: cum possit esse, & non esse alteri.

RESPONDENT 4. & anteresponsum.

SUPPONUNT 1. Quod omnis actio, debeat terminari ad dandum esse aliquod alteri; adeo, ut si nihil per actionem recipiat Esse, impossibile sit, etiam imaginari actionem. Porro Esse alteri, potest dupliciter tribui: nimirum vel ex nullo præexistente esse: sicut accidit in creatione Angelis; vel ex præexistente esse: uti fit quando refurgit homo.

SUPPONUNT 2. Duo esse actionum seu productionem genera. Aliæ enim actiones factivæ, aliquæ communicativæ dicuntur; & per hoc ad invicem differunt: quia actio factiva, à non esse simpliciter, tendit ad esse simpliciter; unde & terminus illius supponitur simpliciter non fuisse; & nunc per actionem, Esse, simpliciter, producit, ut patet in creatione Angelis. Actio

*m 4

verò

Verò communicativa, non tendit ad esse simpliciter, sed ad esse secundum quid, & per illam fit aliquid novum, propter solam communicationem, seu unionem duorum in eodem esse: ut patet in resurrectione hominis, in qua nec anima fit simpliciter nec corpus; sed anima fit, ut ita dicam, incorporata, & corpus fit animatum: & ex utroque, fit novum ens compositum.

SUPPONUNT 3. Terminos formales *Quo*, utriusque istius actionis, per hoc differre: quod terminus formalis *Quo* actionis factivæ, ita terminet, ut simul accipiat esse sibi, & simul det esse alteri: sicut v. g. formæ materiales, & ipsæ accipiunt esse sibi ab agente, & simul dant alteri, esse formale, tanquam *Quo* formaliter est aliud. Terminus autem formalis *Quo* actionis communicativæ, non accipit per eam actionem esse sibi; sed tantum, per suum esse, ante præhabitu, dat esse formaliter alteri: anima enim hominis resuscitati, quæ est terminus formalis *quo* resurrectionis, non accipit esse sibi, sed dat formaliter esse alteri, &c. *His suppositis*

FORMANT RESPONSIONEM. Quòd omni actioni respondeat peculiaris terminus, itemque decreto efficaci; sed id etiam in præsentī dicunt haberi. Terminus enim formalis hujus actionis, per quam VERBUM Caro factum est, est ipsa Persona VERBI; hæc enim principaliter se habet in constitutione hujus totius, quod est Christus: id autem, quod se habet principaliter in constitutione totius, terminus formalis *Quo* dicitur, uti videre est in anima constituyente hominem. Terminus formalis *Qui*, est totum illud formale, constitutum ex personalitate VERBI, & naturæ humanæ, Terminus autem totalis, est totum illud constitutum ex Persona divina, & ex duabus naturis, humanæ & divinæ: per quod etiam hi duo termini differunt. Hæc igitur actio divina, in quantum intelligitur tendere ad terminum formalem *Quo*, est merè communicativa, cujus terminum formalem non est necesse produci, sed sufficit nonnisi alteri extremo communicari. Et sub hac formalitate, terminus iste formalis, potest terminare actionem agentis positivam: siquidem actus subsistendi naturæ humanæ, sine dubio, est aliquid positivum, & novum, quod antea non fuit: vi cuius fit, ut VERBUM, quod in ante nonnisi in se, & sibi, fuit ratio personandi, fiat ratio personandi alteri, nimirum naturæ humanæ. Et hac ratione, persona VERBI bene potest dici terminus actionis Incarnativæ, & Generationis æternæ. Siquidem, ut est terminus generationis æternæ, non comparatur cum naturæ humana secundum rationem actus, neque humanitas cum VERBO, secundum rationem potentie; sed utrumque comparatur per modum actus & actus: adeoque non faciendo unum per se. Ergo potest dari nova actio, & novum decretum Dei efficax, volentis, hæc duo sibi quodammodo proportionari, secundum rationem actus & po-

tentia: ut unum, sit alteri ratio formalis *Quo* essendi, & subsistendi. Præter autem terminum formalem *Quo*, qui terminus est nonnisi terminus actionis communicativæ, ostendunt terminum *Qui*, qui possit esse terminus quodammodo actionis productivæ: & hic terminus est totum illud, constitutum, ex formali quasi & materiali: non quidem, quod producatur ex non esse simpliciter: sed quod producatur ex non esse secundum quid; quia nimirum producit illa actio, non quidem subsistens simpliciter, sed subsistens in natura humana: & facit, non ut VERBUM simpliciter vi actionis hujus sit; sed ut VERBUM sit homo. Addunt, illud subsistere non esse novum simpliciter & sibi: esse tamen novum alteri, adeoque & novum secundum quid: proque illo priori, pro quo humanitas & VERBUM concipitur indifferens, ad uniri hypostaticè, & non uniri, haberi quidam per modum viæ: terminum autem haberi, posito decreto.

CONTRA 1. Potest esse natura humana à parte rei, & persona VERBI, & non esse ista actio communicativa; nec actio agentis, quæ vocatur positiva, nec terminus ille formalis exerceens rationem formalem *Quo* in humanitate; potest item non esse terminus ille *Qui*: ostende ergo sufficientem mutationem, per quid ad hæc omnia transeat?

CONTRA 2. Negabunt Modalistæ, dari aliquam actionem communicativam, quæ tamen nullius physici sit productiva; dicentque Modales, in resurrectione, produci aliquid novum entitativum, nempe unionem.

CONTRA 3. Tum quia, concessio, quòd omnis actio debeat terminari ad dandum esse: concessio, quòd alia sit actio factiva, & alia communicativa: concessio, quòd per actionem communicativam fiat aliquid, novum per solam communicationem, seu unionem duorum in eodem esse: quærere restat, per quid transeat, ad esse unionis duorum in eodem esse? Concesso, quòd terminus formalis *Quo* actionis communicativæ non accipiat illā actionem esse sibi, sed alteri; restabit quærere: per quid transeat, à non dante *Esse* formaliter alteri, ad esse, dantis *Esse* formaliter alteri? Tum quia, concessio, quòd terminus formalis actionis, per quam VERBUM caro factum est, sit ipsa Persona VERBI, & quòd illa, in præsentī, habeat rationem principalis, & rationem *Quo*: quærere restat, per quid transeat, à nō esse habentis rationem. *Quo* actu, in natura humana, ad esse habentis rationem *Quo* in eadem? Tum quia, concessio, quòd Terminus *Qui* sit totum constitutum ex personalitate & naturæ humana, & quòd terminus totalis, sit totum constitutum ex Persona VERBI, & duabus naturis; restat quærere, per quid transeat ad hunc terminum *Qui*, ad hunc terminum totalem? Tum quia, con-

concesso, quod actio divina, tendens ad terminum formalem *Quo*, sit ratio communicativa, cuius terminum sufficiat alteri communicari; restat querere: per quid transeat, à non esse communicati alteri, ad esse communicati alteri? Tum quia, posito, quod agnoscat illic actio agentis positiva, & eius terminus, qui est actus subsistendi naturæ humanæ; querere restat: cum illa actio, per oppositos, nihil sit, præter illa duo extrema, quæ possunt esse, quin sit illa actio: querere inquam restat, per quid transeat à non esse illius actionis positivæ, ad esse illius actionis positivæ? per quid item transeat, à non esse actu subsistendi naturæ humanæ, ad esse actu subsistendi? Tum quia, concesso quod hoc, quod est alteri esse rationem essendi, sit effectus novus, & ab ipsis extremis separabilis; querere restat: per quid transeat ad hunc effectum novum? in quo item sita illa novitas? cum esse rationem essendi alteri, per oppositos, nihil dicat, præter humanitatem & personam VERBI. Tum quia, concesso, quod decreti efficacis possit esse hoc objectum, ut VERBUM, quod non nisi sibi & in se fuit, sit ratio essendi alteri; querere restat: per quid transierit VERBUM, ad rationem essendi etiam alteri? Tum quia, concesso, posse assignari pro termino *Qui*, totum illud constitutum: querere restat: per quid transeat ad illud totum, ad illam pullulationem termini *Qui*, ad illud esse novum secundum quid? Tum quia, concesso, quod possimus concipere Personam VERBI, & naturam humanam prout unibilem non nisi, & postea, prout unitam; querere restat, per quid transierit ad istud, prout unita? hocq; potius, erit illa via, & illud medium.

CONTINUANTUR

RESPONSIONES.

Respondent adhuc quidam cum Typhano, &c.

SUPPONUNT 1. Unam actionem cum alia, duobus modis posse esse eandem, & totidem modis novam, & diversam ab alia: nimirum, vel simpliciter & adæquatè, vel non nisi secundum quid & inadæquatè.

SUPPONUNT 2. Plura esse, quæ ad perfectam unitatem actionis requiruntur. Sicut enim ad unitatem perfectam motus, requirit Aristot. 5. Physic. tex. 34. unitatem Subjecti, Termini, Temporis, & eundem tendendi modum ad terminum: hinc motus circularis & rectus, quamvis ab eodem termino, à quo fiant, & ad eundem terminum ad quem tendant, tamen non sunt idem, & unus motus: sic etiam, ad perfectam unitatem actionis, requiritur idem numero agens, idem terminus, idem tempus, idem modus agendi. Si igitur actio secundum omnia ista erit diversa, erit simpliciter & adæquatè no-

va, si autem aliquid desit, tunc actio inadæquatè tantum, & secundum quid erit non eadem.

SUPPONUNT 3. ex S. Thoma. Quod dignitas & species actionum, proinde & diversitas ac novitas realis, desumatur ex novitate & diversitate reali terminorum. Unde ex parte terminorum, distinguenda est duplex novitas actionum; si enim termini sint adæquatè & simpliciter diversi, etiam actiones erunt tales: si verò termini inadæquatè tantum differunt, etiam actiones inadæquatè different. Quia enim actio, realiter & entitativè, seu ut alii vocant, subjectivè, est eadem cum suo termino: idcirco, qualis est entitas termini, talis etiam debet esse actionis realitas. De termino autem agendo, consequenter censent, terminum, cuius conditionem sequitur actio, interdum esse simplicem, qualis est Angelus; interdum compositum, ut homo; hinc fit, ut actio sit interdum ex parte compositi simplex, interdum composita; cumq; esse Paulum, non sit quid simplex sed compositum, etiam intervenient duæ partiales actiones, quæ uniuntur hoc ipso, quod partiales earum termini, nimirum anima & corpus, in homine uniantur.

His suppositis

FORMATUR RESPONSIO. Actionis novæ debet esse novus terminus, eo modo, quod actio nova est. Rursus, actio Incarnationis, est composita: & quia composita actio, ab iis actionibus, quæ terminantur ad partes, eo modo solum differt, quo ipsum totum differt à suis partibus, nimirum inadæquatè: ideo & hæc actio, ab actionibus terminatis ad ista extrema, non differt simpliciter, sed tantum secundum quid; consequenter, non erit aliqua actio simpliciter nova, adeoque, nec erit necesse, huic actioni aliquam novam entitatem, pro termino assignare. Cuius ratio est: quia cum Christus non sit quædam tertia natura, à VERBO divino & humanitate realiter aut essentialiter diversa; ideo actio Incarnationis, non est tertia, aut simplex quædam actio, ab æterna VERBI divini, & temporali humanitatis assumptæ, generatione; sed sunt duæ illæ generationes hypostaticè indivisæ. *Ex quo*

INFERUNT. Quod generatio æterna Filii Dei, quæ ante Incarnationem erat sola generatio VERBI, postea in Incarnatione, &, ut terminatur ad VERBUM unitum hypostaticè, est Incarnatio activa: & similiter generatio humanitatis Christi, quæ fuisset generatio hominis puri, si humanitas illa sola fuisset & separata à VERBO, quia modò terminatur ad humanitatem realiter unitam VERBO, evadit jam generatio, hominis Dei.

CONTRA. Potest esse actio terminata ad naturam humanam, & productio VERBI, & non esse totum hoc hypostaticum: per quid ergo transiit ad esse hoc totius? Item, potest esse hæc utraq; productio, & non haberi ista secundum

dum quid nova, secundum quid diversa, secundum quid distincta actio; per quid ergo transiit ad illam? Concedo, actionem incarnativam esse duas actiones compositas: sed cum potuerint esse illae duae actiones, unaquaeque per se, & non habere rationem compositae actionis: quærere restat, per quid transierint ad esse compositae actionis? Concedo, quod actionis novae novus debeat esse terminus, & quidem eo modo, quo actio nova est; sed redit argumentum: Nisi ponatur nova actio productiva alicujus novae entitatis, non poterit esse sufficiens mutatio, ad transcendendum à non esse uniti, ad esse uniti: quæ enim illa? Concedo, quod composita actio, ab aliis actionibus, quæ terminantur ad partes, eo modo soleat differre, quo ipsum totum differt à suis partibus; sed nego, quod à non esse totius, ad esse totius, possit transiri sine sufficienti mutatione; quæ autem illa? Nego consequenter, quod actio illa non differat simpliciter ab actionibus terminatis ad ista extrema: cum non transeat ad esse totius, illis actionibus ad extrema terminatis: præcipue, cum possint esse illae actiones, & illa extrema, & non esse unio. Concedo, quod Christus non sit tertia entitas, à VERBO & humanitate indivisibilis; sed nego, quod VERBUM & humanitas, ad esse indivisibilium, transire possint sine sufficienti mutatione: quæ autem erit? consequenter, actio incarnativa erit actio, terminata ad id, quod salvat illam mutationem. Concedo, quod actio incarnativa, sint duae generationes hypostatice indivisibiles; sed quærere restat: per quid transeat, ad esse hypostatice indivisibilium? Concedo, quod generatio æterna, prout terminatur ad VERBUM humanitati unitum, sit incarnatio activa; sed quærere restat: per quid ad hoc transeat? Addo. Negabunt Modalistæ, actionem, realiter & entitative esse idem cum subiecto; cum eam distinguant modaliter. Rursus, quamvis totum nihil aliud sit à suis partibus unitis, collectivè sumptis: dicent tamen Modalistæ, illas, unitas & collectivè acceptas, involvere modalitatem.

RESPONDENT ultimò alii, cum P. Sigismundo Zaraneck, qui suo tempore habebatur inter primæ ingenia. Datur distinctio formalis ex natura rei, quæ est alietas formalitatum, & quidditatum, reperibilis in rebus sine fictione intellectus: quæ ipsa distinctio adhuc duplex est; aut enim est formalis tantum, aut modalis, idque appropriatè dicta, vel non. Formalis tantum, est alietas actualis rationum seu formalitatum objectiva, quæ nec sunt res distinctæ, nec modi reperibiles in una entitate ante operationem intellectus, cujusmodi distinctio, est inter gradus superiores Metaphysicos & differentias. Modalis autem appropriatè dicta, est alietas actualis modorum essendi appropriatè dictorum, in-

ter se, aut à modificato separabili ad ipsius permanentiam: cujusmodi alietas, est inter actionem & passionem, respectusque transcendentales. Modalis autem non appropriatè dicta, est actualis alietas modorum essendi, non appropriatè dictorum, aut à modificato inseparabili ad ejus permanentiam, cujusmodi alietas est inter modos essentis, & in alietatis aptitudinalis, & inter Ens, à quo, ad ejus permanentiam, nequeunt separari. Porro modi, licet accipisoleant pro Entitatibus, non fixum & ratum, sed affixum esse habentibus: probabilior tamen est, ex antiquioribus modorum auctoribus, cui favet Suar. eorum acceptio: quæ modi appropriatè dicti accipiuntur pro modis essendi, non entitative, sed essetive, formaliter, & quidditative, distinctis ab aliis rebus, quæ non sunt modi essendi, separabiles à suis fundamentis, non ad suam, sed ad talium fundamentorum permanentiam; in qua acceptione, definiri possunt modi, quod sunt rationes essendi intrinsecæ, ex natura rei distinctæ formaliter à modificatis, separabilibus ad sui permanentiam, tribuentes ipsis modum essendi diversum, diversamque denominationem. *Hæc doctrinâ suppositâ*

FORMANT RESPONSIONEM dicuntque. Possit esse humanitatem Christi, & non unitam VERBO, si non sit modificata modo illo essetivo: secus si sit illo modificata: dicunt ulterius, determinativum, per quod transiit à non esse uniti ad esse uniti, esse modum quidditative & essetive distinctum: licet determinativum illud, non sit modus entitativus: sufficit enim modus essendi, appropriatè dictus: dicunt denique, ad hoc, ut aliquid transeat ab uno contradictorio ad aliud, non requiri, ut mutetur intrinsece & entitative: alias nec Deus sine sui mutatione transiret ad esse creantis; sed sufficit, quod mutetur extrinsece, novasque subeat denominationes, per extrinsecas mutationes. Et ita in præsentia materia; Unitum, novam, inquirunt, subit denominationem; per extrinsecam mutationem differentie temporis, cui est alligata unitio, vel actio divina, movens humanitatem, de potentia obedientiali dependendi à VERBO suppositaliter, in actum dependendi ab eodem suppositaliter, obedientialiter.

CONTRA I. Potest esse natura humana, & non habere modum istum essetivum: per quid ergo transiit, ad habere modum essetivum? & per quid ille ipse essetivus modus, transiit à non esse modi essetivi, ad esse modi essetivi?

Neque valet si dicas, quod pullulet ille modus essetivus, quâ pullulatione illius posita, seipso jam transiit ille modus essetivus, à non esse modi essetivi, ad esse modi essetivi: non inquam valet; quia sunt aliqua, quæ seipsis transeunt à non esse ad esse, nullâ mutatione extra se posita: ut, cum novo sui esse, transiit angelus, à non esse

esse, ad esse: alia sunt, quæ seipsis transire non possunt à non esse ad esse: v. g. paries unus albus, non transit seipso ad esse similis, sed requiritur mutatio in alio pariete; detur ergo regula, ex qua dignoscatur, quidnam seipso transire possit, à contradictorio ad contradictorium, quid non possit: ex quâ regula, si sit legitima, intelligitur, quod seipso non transeat ille modus effectivus, prout hic defenditur, à non esse ad esse effectivi, ad esse modi effectivi. Per nos autem hæc regula datur. Ea transeunt seipsis, quorum Entitas physica ponitur, illâque positâ, iam non potest non reperiri illa denominatio, de qua quæritur. Ostendit hoc inductio in quacunque materia formabilis. Sic, à non esse albedinis, transit albedo, seipsâ positâ, Angelus item &c. Ratioq; inductionis dari potest: quia ly seipsum, definitivè est repetitio ipsius se: repetitio ipsius se est repetitio suæ Entitatis; consequenter, transire seipso ad seipsum, erit transire suâ entitate, ad suam entitatem; & quia potest esse entitas humanitatis, & entitas VERBUM, & non esse transitus ad esse uniti: ideo hæc seipsis non transeunt, ad esse uniti: cumque ipse ille modus effectivus non afferat novam physicam entitatem: hoc ipso, non affert id, quod seipso dicatur transire.

Neque valet, si dicas, quod afferat se, sed effectivum: quia de hoc ipso se effectivo, redit quæstio: cum istud ly Effectivum, non afferat novam entitatem physicam, non potest ostendi, quod illi quadret regula, ostendens, quænam seipsis ad contradictoria transeant: sicut seipso, per modum effectivum, non transit paries, qui est unus albus, ad esse similis. Tum quia interdum salvatur transitus à contradictorio ad contradictorium, sine mutatione intrinseca, ut in Deo transeunte ad esse creatoris: interdum cum mutatione intrinseca, ut cum transitur à non esse calidi ad esse calidi; detur ergo regula legitima, hoc taxandi: ex qua, si sit legitima, inferetur: quod, à non esse modi effectivi, ad esse modi effectivi, non possit transiri sine mutatione; quæ sufficiens esse non possit nisi sit, saltem in alterutro unitorum, intrinseca. Regula hæc à nobis assignatur. Mutatio sufficiens, transitus à contradictorio ad contradictorium, debet esse proportionata denominationi, quæ tunc acquiritur: ostendit hoc inductio. Neque enim per mutationem factam acquisitione caloris, evadit aliquis sapiens, aut per solutariam albedinem, similis. Et certè, si non sit proportionata mutatio denominationi, hoc ipso non erit sufficiens; cum enim illa mutatio habeat vim, suo modo causandi illam denominationem: si illi non sit proportionata, ex ipsa improportione, vim causandi illam denominationem, non habebit. Porro denominationes aliquæ sunt intrinsecæ, v. g. denominatio albi: & in his proportionata mutatio, non est alia,

nisi intrinseca: aliæ sunt denominationes merè extrinsecæ, qualis est denominatio cogniti, si cognitum non quâ relativum sumatur; & in his mutatio, sufficit extrinseca: aliæ sunt mutationes intrinsecæ ad extrinsecum, ut denominatio similis, æqualis, omnesque denominationes relativæ, quæ tales; & quia in hoc concreto, quod est ratio intrinseci ad extrinsecum, habetur & ratio intrinseci, & ratio extrinseci; etiam mutatio debet esse intrinseca & extrinseca: & sic paries albus sibi intrinsecâ albedine, transit ad rationem similis, sed in circumstantia, extrinseci sibi, alijs albi. Denique aliquæ sunt denominationes ex ly Cum, ex ly Simul, ex ly Secum, idque substantiales, vel accidentales; ad tales denominationes, præter entitatem eorum, quæ Cum, Simul, Secum &c. dicunt, debet ostendi mutatio in aliquo dicente ordinem illius Cum, illius Simul, quia hoc ipso non esset proportionata illa mutatio; nam ad rationem v. g. Cum, quæ est denominatio ordinem importans, non potest esse proportionata mutatio, nisi dicens etiam istum ordinem; ci enim quod importat rationem ordinis, non est proportionatum, non importans rationem ordinis; ostendatur ergo, quid sit illud, quod dicit talem ordinem, sitque mutatio quæsita, ad esse illius modi effectivi?

Compingitur breviter hæc ratio. Concedo, quod sufficiat interdum mutatio extrinseca; ostende quænam hic illa, eaque sufficiens, ut transeat ad esse modi effectivi? quorsum item recurritur, quod sufficiat mutatio extrinseca, cum modus ille effectivus, sit quid intrinsecum? Tum quia de hoc ipso quæritur, quid sit alligari certæ differentie temporis unionem? per quid ergo transitur ad illam unionem? Tum quia potest esse humanitas Christi & VERBUM, & non esse actio movens humanitatem, ad esse actu dependentis, supposititaliter, obedientialiter, à VERBO, per quid ergo ad hoc transitur? Tum quia decernente Deo, ut hic paries sit similis, debet respondere mutatio, solâque voluntate Dei alligatâ certæ differentie temporis, non transitur ad hanc denominationem. Ergo nec transibitur illâ ita alligatâ voluntate, ad denominationem uniti.

CONTRA 2. Quia ipsa quæ indoctrina assumuntur non satisfaciunt. Tum quia, non videtur esse commoda illa distinctionis formalis ex natura rei ut sic definitio: quia nihil loquitur de alietate actuali, cum alietas, possit etiam esse aptitudinalis; nec hæc definitio distinguit distinctionem hanc formalem, à distinctione rationis ratiocinata, quæ etiam dicit alietatem sine fictione intellectus, sed non actualem. Et si in definitionem distinctionis formalis tantum, positum est ly actualis: cur non etiam in definitione distinctionis ut sic formalis? Et certè, cum

tam

tam de distinctione formali tantum, quam de distinctione modali appropriata, & non appropriata, dici possit alietas actualis: sicut de illis dici potest, est distinctio formalis, tanquam divisum de suis dividendis: hoc ipso ostenditur, alietatem actualem esse prædicatum genericum, adeoque in rationis genericæ definitione, poni debuisset. Tum quia ly appropriatè, supponit pro eo, quod, ex usu & acceptione Doctorum, hoc vel illud significat; indubiè autem, si quis, extra præsentem discursum, dicat, se non tenere modos, non supponitur, quod non teneat modos effectivos, sed Entitativos: unde etiam illi appellantur modalistæ, qui defendunt modos Entitativos. Quod autem hæc acceptio sit eruta ex antiquioribus modorum auctoribus, illi citari debuissent, qui etiam tanto pondere, hanc noviter excitatam quæstionem, non tractarunt, licet fundamentum præstent tractantibus. Suarez, ad quem provocatur, nec ullus Antiquiorum aut Recentiorum habet distinctionem in modos effectivos & entitativos, sensu à respondente usurpato. Et, si Suarez quærit, an unio in corpore humano, sit materialis vel spiritualis? certè non quærit de formalitate ex natura rei, vel modo effectivo. Sed de mente Suarii, actum in materia de distinctionibus. Tum quia dicitur actionem & passionem esse modum appropriatè dictum, jam autem in alietatem, & inseitatem, non appropriatè dictos, sumendo in alietatem & inseitatem aptitudinalem: cur ergo, sicut inseitas & inalietas extrahuntur ad conditionem modorum non appropriatè dictorum, per aptitudinalitatē, nam inalietas actualis potest non convenire accidenti, permanente ejus entitate; cur inquam etiam actio aptitudinalis, non debet dici modus non appropriatè dictus: cum sine aptitudinali operari, non possit permanere ens; nam, esse est propter operari.

CONTRA 3. Quia hic modus effectivus, idem dic de formalitate ex natura rei, actu nemine cogitante pullulante, nullo modo condistinguitur, nisi verbo solo, ab entitativo modo. Quia ille modus est, nemine cogitante est contradiçorie oppositum non enti, ens est: consequenter, ille modus erit ens: cur ergo adjectivè non dicitur modus entitativus? Neque valet si dicas, sufficere, quod sit nemine cogitante *Entis*; quia quæro, quid deest illi, ne ita sit *Entis*, sicut & modus, ex ratione modi, est *Entis*? Habet item ille modus effectivus existentiam suam nemine cogitante, habet & modus entitativus. *Dices*, habet existentiam modus effectivus, non nisi distinctam ex natura rei, non autem entitativè, à modificatis. *Contra* erit: hoc, quod est habere nemine cogitante distinctam existentiam, licet non nisi formaliter ex natura rei, modò inferat esse actu oppositum non enti, nullo certè differt à vera existentia entitativa. Rursus,

est ille modus effectivus terminus actionis unitivæ: quid illi deest, ne sit modus entitativus? cumque defacto accipiat esse oppositi nihilo actu: quomodo non est terminus actionis dantis existentiam? Rursus, ille modus effectivus est oppositus nihilo, non oppositione extremorum, quæ unit, sed seipso: adeoque suà entitate distincta ab extremis; quid ergo illi deest ad rationem modi? *Dices*, illum modum non esse ens per se; quæro, quo sensu, non est ens per se? si enim non est ens per se, quia ille modus non est ens substantiale: idem dicent, qui modum pro connotato ponunt. Et si illa formalitas ex natura rei, seu ille modus effectivus, est substantialis: Ergo etiam erit ens per se: quid ergo illi deerit, ne sit modus entitativus? *Dices*, quia non habet quidditatem propriam. Imò habet; quia habet propriam definibilitatem, & est ratio obiectiva intelligibilis nemine cogitante. *Dices*, te non tenere quod habeat ista formalitas, vel iste modus effectivus, distinctam etiam ex natura rei existentiam. *Contra* erit: quia illa formalitas erit opposita actu nihilo: quomodo ergo non est ens actu? si est ens actu, quid illi defideratur, ne dicatur habere existentiam actu? Deinde etiam illa formalitas, ille modus effectivus, est interdum intra causas, interdum extra causas; est enim, ut dicunt, separabilis; si autem est interdum extra causas: Ergo existit; existere enim, est extra causas esse: si existit, quid titulo existentie illi deficit, ne sit modus entitativus? *Dices*, quod per se non possit terminare actionem agentis. *Contra* erit. Terminat imprimis actionem agentis communicativi; & si antea erat nihil, modò opponitur nihilo, nec est quid increatum: quomodo igitur actionem agentis non poterit terminare?

INFER per modum Conclusionis. *Qui tenet modum effectivum, vel formalitatem ex natura rei, nemine cogitante actu pullulantem, habentemque existentiam formaliter ex natura rei distinctam, est in re ipsa tenere entitatem modalem.* Ratio ex dictis, quia hæc nihilo differunt.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur argumenta, quæ potius ostendunt, quod unio non sit Modalitas.

PRÆter argumenta in Physicis allata, pono imprimis objectiones, mei in Theolog. Profess. P. Venceslai Darowski. Cum quo

OBJICITUR 1. Suppositio & terminatio, quæ suppositatur natura humana in VERBO, non est aliqua entitas media, inter humanitatem & VERBUM; sed unio hypostatica, est ipsissima terminatio formalis seu suppositio: Ergo non est media entitas, inter humanitatem

tem & VERBUM. Major probatur: quia natura humana in Christo, terminatur & suppositatur formaliter immediate, ipsamet increata subsistentia & personalitate VERBI: Ergo suppositatio & terminatio, secundum id, quod dicitur, ut vocant, in recto, non est entitas media inter naturam humanam & VERBUM.

RESPONDETUR. In nostris principiis conceditur totum, neque enim per nos, illa modalitate media, unitur humanitas & VERBUM, sed seipsis, modo explicato; ita tamen, ut hoc non possit fieri, sine præsupposita mutatione, ratione illius determinativæ modalitatis.

In aliorum principiis, dicitur communiter, negandam esse maiorem. Probatio illius distinguitur. Natura humana in Christo terminatur & suppositatur formaliter & immediate ut Quod, à Persona divina. Conceditur Antecedens. Ut Quo. Negatur. Ut Quo enim suppositatur à media illa entitate, tanquam à via & medio, ut fiat terminatio: Ut Quod autem, à Persona divina, tanquam ratione Quæ terminandi, & principio suppositandi formaliter.

INSTABIS 1. Id, quo formaliter, & exercitè, & in actu secundo terminatur & suppositatur natura humana in Christo, debet esse, ipsum formale & exercitum subsistere divinum filiale: sed nullum ens creatum, quale est illa entitas intermedia, est ipsum formale, actuale, & exercitum subsistere divinum filiale: Ergo nullum ens creatum, proinde neque entitas intermedia, potest esse id, quod formaliter, exercitè, & in actu secundo terminatur & suppositatur natura humana in Christo. Major probatur. Natura humana in Christo subsistit filialitate divina: Ergo id quo formaliter, exercitè, & in actu secundo terminatur, & suppositatur natura humana in Christo, debet esse ipsum formale, actuale & exercitum subsistere filiale divinum. Consequentia probatur: quia hoc, quod est, naturam humanam subsistere filialitate divina, ab eo tantum habet natura humana, quod est ipsum, Quo formaliter, exercitè, & in actu secundo, filialitas divina.

RESPONDETUR. Quod hic terminus, ratio terminandi ut quo in actu secundo, sit terminus genericus, & ad duo distinctissima restringibilis; nam ratio terminandi ut quo, sumpta pro forma, quæ entitativè est terminus, spectat ad ipsam personam; quæ est terminus naturæ, habetque se sicut ratio quæ terminandi, & quod idem est, ut quod terminat. Ratio autem terminandi ut quo, accepta pro via & medio, quo se terminus ille actu communicat, est illa entitas intermedia per Modalistas. Vi ergo hujus doctrinæ distinguitur major. Id quo formaliter, exercitè & in actu secundo, tanquam per formam quandam, terminatur natura humana in Christo, debet esse ipsum filiale esse divinum. Conceditur Major; quo, tanquam medio &

viâ communicandi illum terminum, terminatur natura humana, debet esse ipsum Filiale esse divinum. Nego maiorem.

INSTABIS 2. Ut natura humana subsistat in Christo actualiter, debet id habere ab aliquo actu: at hic actus, per Modalistas, nullus potest assignari. Quia imprimis non potest dici, quod hoc habeat ab illo actu, qui dicitur esse, Id quo, formaliter, exercitè, & in actu secundo, terminatur natura humana; quia istud quo, est aliquid creatum, adeoque non est ipsum filiale subsistere: neque etiam potest id habere ab ipso præcisè subsistere divino; siquidem ipsum subsistere divinum, prout ab illa modalitate præcisum, non est per modalistas, Id quo natura humana terminatur & suppositatur formaliter, exercitè: jam autem natura humana non potest aliunde habere, id quod est subsistere actualiter, divinè, nisi ab eo, quo actualiter terminatur & suppositatur.

RESPONDETUR. Diverso modo id haberi à Modalitate, nempe tanquam à via & medio; & diverso modo, ab ipsamet filialitate divina, tanquam ratione ut quo, simul habente rationem quæ terminandi; adeoque rationem ut quod.

INSTABIS 3. Subsistentia increata VERBI, quatenus comparatur ad naturam humanam, præcisè ab entitate modali, nihil confert exercitè humanitati; neque etiam humanitas, comparata ad subsistentiam VERBI, tanquam ad principium terminativum, fortitur aliquem specialem effectum: præter illum, quem habet formaliter ab illa tertia entitate media; alioquin, illa Entitas media, frustra poneretur: Ergo.

RESPONDETUR. A ratione formali ut Quo, sumpta, pro forma, quæ est terminus, habet aliquod esse speciale humanitas, nempe, Esse divinum, quod ipsum Esse divinum, terminativè dicit illa modalitas; esse autem formale, quod habet ab entitate intermedia, est esse uniti, & esse habentis medium & viam, ut sibi illa persona communicetur. Nec inde tamen sequetur, otiosam esse illam entitatem intermediam: Si enim personæ competeret esse ita rationem terminandi, ut nunquam indigeret viâ & medio ad terminandum, otiosa jam esset illa modalitas; secus si possit, ut revera potest, esse, & non terminare v.g. naturam humanam.

Hæ rationes ostendunt bene intentum supra, suntque probationes ejus Conclusionis, quæ dicit, quod formaliter ratio unionis, non sit pendenda ab illa entitate. Solutæ tamen sunt ad defensionem communioris sententiæ; unde, & instantiæ allatæ concedi possent omnes, in nostris principiis.

OBJICITUR 2. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem mediam distinctam ab ipso esse, quod communicatur; sed terminatio

*n

& sup-

& suppositio naturæ humanæ, quam exercet VERBUM, est communicatio & indivisio duorum in eodem esse: Ergo non potest esse per aliquam mediam entitatem distinctam. Minor probatur. Quia, si terminatio & suppositio humanitatis, quam exercet VERBUM, non est communicatio & indivisio duorum in eodem esse, verum esset dicere: Esse hypostaticum VERBI, non est Esse hypostaticum humanitatis; quod est absurdum. Major principalis probatur. Communio formalis duorum, & indivisio quoad Esse, est inter ea, quorum unum, vel est id, quod aliud, vel est id, quo aliud: adeoque, ut inter potentiam & actum intercedat communio & indivisio quoad Esse; sed si præter actum & potentiam, esset tertia entitas, quæ sit id *Quo*, in actu secundo, formaliter & exercitè, actus faciat potentiam talem: sequitur, quod non ipse actus erit id, *Quo* potentia sit id actu, ad quod erat potentia: sed tertia quædam entitas, prorsus distincta ab entitate actus & potentia.

RESPONDETUR. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem intermediam, tanquam per terminum & ipsum esse communicatum. Concedo maiorem. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem tertiam, tanquam per rationem, quæ sit medium, via &c. communicandi illud esse. Nego maiorem. Concessaque Minori, distinguitur consequens, & negatur consequentia. In nostris autem principiis, sicut & sequentibus instantiis, conceditur totum: tantum negabitur, quod possit transiri ad illud esse actu, ad quod fuit potentia, sine connotata modalitate.

INSTABIS I. Quia si unum extremum est id, *Quo* alterum formaliter est: Ergo ipsummet esse unius extremi est formaliter ipsum esse alterius extremi; Ergo unum extremum, quæ extremum, est seipso indivisum ab alio extremo quoad esse: Ergo ulterius gratis fingitur tertium quoddam esse, quod se gerat per modum medii.

RESPONDETUR. Distinguendo Consequens primum. Ergo ipsummet esse unius extremi, tanquam formæ & termini, est formaliter ipsum esse alterius extremi. Concedo consequentiam. Ipsum esse unius extremi, est formaliter ipsum esse alterius, per modum viæ, & medii, illam rationem communicandi. Negatur consequentia; ad hocque est necessaria illa entitas.

INSTABIS 2. Sicut res, cum erat in potentia, laborabat uno non esse, ita, cum est in actu, satiatur uno esse; & actus utitur ipsamet actualitate sui esse, tanquam medio, quo formaliter potentiam extrahit ex illo non esse.

RESPONSUM, ipsam entitatem uti suo esse, tanquam medio, quo formaliter in genere formæ, termini, complementi, extrahitur poten-

tia ad esse; sed non uti suo esse, tanquam viâ medio, ad communicandum illud esse extraktivum.

INSTABIS 3. Privatio formæ, quæ est in materia, debet tolli per esse ipsiusmet formæ, non autem per aliquid aliud distinctum: non esse enim, non tollitur nisi per esse: Ergo & carentia esse hypostatici divini, quæ est in natura humana, debet immediatè formaliter tolli, ipso esse hypostatico VERBI; non autem per aliquam entitatem distinctam.

RESPONDETUR. Duplicem formæ privationem dici à materia. *Imò* Formæ ratæ, quæ est ratio ut *Quo* in genere formæ, termini, complementi: & hæc tollitur per ipsammet entitatem formæ, termini, complementi, consequenter personæ. Aliam autem privationem dicit materia, privationem rationis communicandi, viæ & medii ad illam formam; & hæc privatio tollitur dictâ modalitate.

INSTABIS 4. Hoc subsistere divini VERBI, quod vocatur *Quo* extremi, seu formæ, termini, & complementi, quando se gerit per modum extremi *Quo*, confertur naturæ humanæ ali-quod esse formaliter & immediatè seipso, an non confert? si confert: certum est fore increatum; cum nihil habeat VERBUM in seipso, non increatum; proinde si confert aliquid seipso naturæ humanæ, erit id increatum, nimirum ipsum subsistere VERBI; quod proinde subsistere, erit formale vinculum, in quo natura humana, colligata est personæ divinæ: siquidem nullum potest esse formalius vinculum duorum, nullaque intimior communicatio & conjunctio, quam si erit indivisum idem utriusque esse; consequenter omne aliud medians vinculum, est superfluum. Si autem dicas, tunc cum VERBUM se gerit per modum extremi ut *Quo*, non conferre naturæ humanæ ullum esse increatum, formaliter & immediatè seipso, sed tantum transmittere quodammodo, ad naturam humanam, illum modum creatum mediæ entitatis: & vicissim naturam humanam refundere illum modum in personam VERBI; tunc ex hoc manifestè sequitur, naturam humanam, & Personam VERBI, non communicare secum formaliter ullum aliud esse, præter illud, quod affert ille modus creatus, mediæ entitatis; de hoc autem non est dicere, quod sit ipsum esse formaliter substantiæ divinæ: Ergo inter esse naturæ humanæ, quod habet ex vi illius modi superadditi, & inter ipsum subsistere increatum VERBI, est divisio quoad esse. Probatur consequentia. Quia ubi habet locum affirmatio & negatio, ibi necessariò est divisio duorum quoad esse: Ergo si de modo illo, addito supra humanitatem, potest affirmari, quod sit quoddam esse creatum, & potest negari, quod non sit ipsum subsistere increatum: sequitur quod natura humana, etiam illo modo mediæ entita-

titatis affecta, sit divisa quoad esse, ab increato subsistere VERBI: consequenter dici tantum posset, unio humanitatis in hypostasi, non tamen unio secundum hypostasim: inter quæ duo, observat Cajetanus, ex S. Thoma, differentiam, hic q. 2. a. 5. ad 3.

RESPONDETUR. Illud extremum, quod est persona divina, cum habet rationem extremi actu, confert humanitati in ratione formæ, termini, complementi, aliquod esse formale seipso immediate: neque enim in hoc genere mediat quidquam; sed non confert quidquam immediate, in genere rationis ut Quo, Medii, Viæ, ut communicet se illa ratio formalis, & immediata, seipsa tribuens rationem increati, Non est autem majus vinculum, quam seipsis uniri: Sed dicent Modalistæ, id non posse haberi inter ea, quæ possunt non esse unita & existere: nec ulterius sequetur, quod ex vi illius modi, sit divisa humanitas ab increato Subsistere VERBI: quia ille modus essentialiter terminativè, dicit VERBUM, & cum dicat essentialiter terminativè VERBUM, fit ut ex vi illius unionis, non dicat humanitas negationem filialis esse divini.

INSTABIS 3. Admisso illo duplici Quo, in explicabile erit, quid sit illud Esse id, Quo aliud, tanquam formâ, & quid sit, esse id Quo aliud, tanquam viâ? consequenter, quid sit in homine, id, quo corpus vivit tanquam formâ, & quo vivit tanquam medio.

RESPONDET Modalistæ. Id, Quo tanquam formâ, est ens ratum, estque ipsa anima v. g. id autem Quo aliquid tanquam viâ, est ipsa illa modalitas: sicut & in principiis oppositorum, unio quæ est formalitas, vel Modus essetivus, est viâ, & id Quo unitur, nemine cogitante, ipse actus & potentia.

OBJICITUR 3. Non sunt multiplicanda entia sine necessitate, nulla autem necessitas istius entitatis modalis.

RESPONDETUR. Necessitatem illius esse ad salvandum transitum à contradictorio.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Argumenta contra Modalitatem pro connotato importatam.

CONTRA modum nostrum defendendi unionem hypostaticam, quem innuit Vasq. disp. 18. cap. 3. num. 26.

OBJICITUR 1. Si, antequam intelligatur natura sustentata, & terminata à VERBO, intelligitur cum illo modo, tanquam cum aliquo prævio: sequitur, quod simul, atque concipitur unita, intelligatur novum aliquid in ipsa: ac proinde, præter ipsam suppositionem & terminationem, quam intelligimus in suo genere à VERBO provenire, tanquam à susten-

tante, deberet esse alius novus modus in natura ipsa, idque distinctus ab illo præcedenti quem præhabuit; seu potius sequitur ipsam terminationem & suppositionem, debere esse aliquid novum in ea; eaque enim fieri potest, ut natura terminetur, & hoc ipso non habeat in se aliquid, quod non habuit antequam terminaretur: siquidem contradictoria de aliqua mutatione, enuntiari non possunt.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Posito autem illo modo pro connotato, ponitur aliquid novum reale in natura, scil. ipsa Persona assumens, quæ sine illo connotato, non est determinata ad assumptionem; ponetur etiam novum formaliter in natura, scil. actus secundus assumptionis, ad quem transitur, ratione præviæ positæ entitatis Modalis; nec erit jam necessitas ullius alijs modi entitativi conurgentis.

INSTABIS. Si præter entitatem noviter productam, datur aliquis alius effectus formalis, proveniens à solo VERBO, nimirum, ipsa terminatio & suppositio naturæ, frustra jam ponitur illa entitas modalis determinativa.

RESPONDETUR. Non frustra ponetur, quia non transiretur ad illum effectum formalem, proveniente à solo VERBO, sine ulla entitate, quæ sola est sufficiens mutatio. Et licet suppositio & terminatio, quæ proficiscitur à Persona, fiat sine ulla nova entitate superaddita, determinatio tamen illa, non potest fieri sine nova entitate; quia mutatio sufficiens, ut trans-eatur ad esse suppositionis, haberi poterit ex illa posita modalitate, & sine illa non haberetur; nihil autem simile ostenditur, per quid transiri posset ad ipsam illam determinationem.

OBJICIT 2. Commune argumentum Lugo, probans, illam unionem, esse modum. Repugnat dari denominationem novam realem, absque ulla nova reali forma, à qua proveniat; sed denominatio humanitatis VERBO unitæ, est realis & nova: Ergo oportet aliquid novum à parte rei poni, ratione cuius sit vera talis denominatio; hoc autem novum, non sunt sola extrema: potuisset enim esse VERBUM, & hæc eadem humanitas in rerum natura, absque eo, quod humanitas esset unita VERBO: Ergo debet dari aliquid aliud præter extrema, ratione cuius, verificetur hæc prædicatio, & denominatio formalis nova.

RESPONDETUR. Concedendo totum: hoc autem novum, dicitur esse connotatum illud modale. Major deberet etiam, nonnisi cum explicatione, admitti: denominatio enim uniti, præter humanitatem & personam VERBI, in circumstantia illius connotati, est denominatio realis, prout realis opponitur fictæ: sed non nova realis, hoc est, physicè, entitativè ab illa distincta. Quod si est nova realis denominatio, prout opponitur fictæ, sufficiet etiam dari novam

novam formalitatem realem, prout opponitur fictæ, quæ sit ipsa unio pro formalitate accepta; non est tamen necesse, ponere novam formam physicam, & entitativam, distinctamq; realiter. Et ita, relatio est forma denominans relatum, quæ forma, est realis prout opponitur fictæ: sed non realis, quasi sit entitative distincta à fundamento, in circumstantia termini, & rationis fundandi, posito.

INSTAT 1. Hurtadus. Potest perire unio hypostatica, & separari à natura humana & VERBO, adeoque interire, absq; hoc, quod aliquid intereat identificatum naturæ humanæ, aut VERBO; Ergo id, quod est humanitatem uniri VERBO, est alia forma, quæ non sit natura humana, nec VERBUM. Probatur Consequentia; quia non potest aliquid corrumpi & desinere realiter, quin corrumpatur, quicquid est realiter unum & idem cum ipso; & e contra, quod perseverat alio corrupto, non est idem realiter cum ipso.

RESPONDETUR. Sicut potest perire relatio, manente pariete albo, nec tamen relatio distinguitur realiter à pariete; quia non potest perire, si ponatur circumstantia termini, & rationis fundandi; ita quamvis perire possit unio hypostatica, manente personâ VERBI & humanitate, non supponitur, unionem hypostaticam esse distinctam modaliter; quia etiam non potest perire, manente humanitate & VERBO, in circumstantia connotatâ modalitatis. Dici etiam posset, quod pereat unio hypostatica, peritione debitâ formalitatibus & connotativis entibus; quas formalitates, & connotativa entia, non est necesse distinguere physicè; licet non pereat tanquam forma physica.

INSTAT 2. Arriaga. Acceptis illis omnibus phrasibus, quas nominales afferunt, vel est aliquid ex parte objecti, quod antea non erat, vel non est: si non est: ergo non est facta mutatio: ergo nec transitus, à non esse uniti, ad esse uniti: si autem est aliquid ex parte objecti: ergo habetur intentum.

RESPONDETUR. In principiis nostris sufficientem esse illam entitatem modalem pro connotato importatam, non tamen habet per hoc intentum Arriaga: quia ille vult, pro ipso formali unionis, importari illam entitatem.

INSTABIS 3. Sex semper facit sex, sive dicas bis tria, sive ter duo, sive sexies unum: Ergo etiam, si nihil plus dicit unio, quàm VERBUM & humanitatem, quidcunque dicas, semper idem dicis.

RESPONDETUR. Dicere plus unionem, nempe illam entitatem modalem, non quidem quæ constituat rationem formalem uniendi, sed tamen quæ sit connotatum prærequiritum.

OBJECITUR 3. Assignatâ hac modalitate, non assignatur terminus intrinsecus, de novo

productus per unionem, quem requirunt Modalistæ.

RESPONDETUR. Argumentum sicut proponitur non convincere, nam Modalistæ nolunt produci per illam unionem, aliquem alium terminum, sed ipsam unionem dicunt esse terminum, qui producit; & tamen arguens assumit, quod per unionem deberet aliquid, idque physicè, in sententia Modalium, produci. In sententia, quæ requirit hanc modalitatem pro dispositione, directè dici potest, quod non detur actio efficientis, nisi ad illam dispositivam modalitatem, cui responderet tanquam terminus dispositio illa. In nostris autem principiis, assignatur illi actioni efficienti terminus physicus, nempe modalitas determinativa. Addo, cum hæc sententia sit media, inter sententiam Modalium & Nominalium, non esse necesse, ut omnia assumpta Modalium indiscriminatim admittat.

INSTABIS. Ille modus, si est prævius ad unionem, non potest determinare essentialiter & non impedibiliter etiâ divinitus, ad esse uniti; sic enim jam divina potentia determinaretur per aliquid prævium creatum, & necessitaretur ad uniendum, ab aliquo ente creato, quod non esset unio, sed prius unione.

RESPONDETUR. Argumentum hoc probare multum; probat enim, quod prius non possit determinare essentialiter, ut sit hoc se sequens, & sequens, & posterius; neque enim determinationem sequentis, habet à sua entitate, cum potuerit esse, & non esse sequens: sed hæc determinatio habetur ab illo antecedente, quod est prius. Probaret item, quod fundamentum relationis, ratio fundandi, & terminus, non determinet essentialiter, & inimpedibiliter, etiam divinitus, ad esse relationis. Sic enim determinaretur per aliquid prævium divina potentia. Probaret item, quod possit esse actio efficientis sine effectu, quia est quid prævium ad effectum. Directè autem dici potest, quod à prævio per rationem non nisi, & habente vim essentialiter determinandi, possit determinari potentia divina; licet ab aliquo prævio tempore, & non habente vim essentialiter determinandi, non possit determinari. Si illo priori modo determinetur potentia divina, nihil absurdum est; ut ostendit allata inductio. Et certè, si aliquid sit prævium, non nisi ratione, & sit insuper illud ipsum in re, secundum omnia quæ ad illud spectant consideratum, sicut in re relatio est fundamentum, terminus, ratio fundandi; non erit absurdum, quod concurrente Deo ad hoc prævium, jam concurrat Deus & ad hoc, quod in re est illud. Item si concurrat Deus ad essentialiter determinativum, hoc ipso ligat se Deus suo concursu, ut non possit non velle illud, ad quod debet esse determinatio; hoc ipso enim convinceretur nolle concursum ad essen-

ad essentialiter determinativum; cum tamen vera ad illud concurrerit. Universaliterque, tunc est absurdum ab alio prævio determinari potentiam divinam, quando potest non intelligi, illud prævium producendo, determinare se omnino Deus, etiam ad secutura: haberet enim determinationem, in linea existendi creata, libertas divina, & non à sua voluntate: nam in linea possibili, non voluntas divina possibilitatem, sed possibilitas voluntatem divinam determinat.

Et quia in re, unio, dicit naturam humanam, Personalitatem, & illud connotatum; dicitque illud connotatum vim essentialiter determinantem ad unionem: fit, ut determinando se Deus ad illud prævium producendum, liget etiam se, ut sequatur unio; tuncque suppositio antecedens tollit libertatem, quando illa posita, non potest non sequi eventus, & insuper, non est in mea potestate ponere, vel non ponere illam suppositionem antecedentem: est autem in potestate Dei, ponere, vel non ponere, illam entitatem determinativam.

CONTINUATUR SOLUTIO.

OBJICIT 4. Quidam, ostendendo, quod hæc entitas modalis sit intrinsecum constitutum, & pars uniti hypostatici. Positis omnibus constitutivis intrinsecis uniti hypostatici, cæteris verò omnibus ablatis extrinsecis, eo ipso formaliter & immediate ponitur unitum hypostaticum: quod utique identificatur suis intrinsecis constitutivis. At verò posito VERBO & humanitate, ablata verò modalitate, eo ipso formaliter & immediate non ponitur unitum hypostaticum: Ergo Verbum & humanitas non sunt omnia constitutiva intrinseca uniti hypostatici; sed præter hæc, illa entitas modalis est constitutum intrinsecum.

RESPONDETUR I. Non esse hoc formatum argumentum, per recurrentes eosdem terminos: nam subjectum minoris est istud: Posito Verbo & humanitate & ablata modalitate: cuius ablata modalitatis, non fit mentio in consequenti: additum enim illud, quod præterea illa modalis entitas sit constitutum intrinsecum, non spectat ad complendum subjectum minoris, sed se tenet per modum additi & illustrativi consequentis. Quod si formetur ita consequens: Ergo Verbum & humanitas, ablata entitate modali, non sunt constitutiva intrinseca uniti hypostatici, concedetur totum; non quod illa modalitas habeat rationem constitutivam, sed quia Verbum & humanitas, non nisi in circumstantia illius modalitatis, sortiuntur denominationem uniti. Non repugnat autem, ut aliquid sortiatur denominationem aliquam, in aliqua circumstantia, ita ut illa denominatio, in re, sit ipsum illud in tali circumstantia posi-

tum. Sed hoc argumentum, & sequentia, plenius discussa vide in materia de Relatione, & in materia de Sacramentis, ubi de constitutivo intrinseco: & ubi agitur, an intentio sit pars Sacramenti?

RESPONDETUR 2. Retinendo responsionem, quam sibi opposuit oppugnans; scilicet quod posito Verbo ut actu terminante, & humanitate ut actu terminata à VERBO, eo ipso ponatur denominatio uniti hypostatici.

INSTAT. Hoc quidem verè dicitur, sed petitur principium: quia totum argumentum, quod procedit de unito hypostatico, omnino integrum redit de denominatione VERBI terminantis, & humanitatis terminatæ: probatque, in hac denominatione, modalitatem, de qua agimus, esse intrinsecum constitutum.

RESPONDETUR. Negando hic peti Principium, sed potius stari in principio, quæ duo per hoc inter alia distinguuntur: quia petens principium, hoc ipsum solum pro ratione reddit, de quo est quæstio: stans autem in principio, habet tantum pro Regula, cur aliquid concedere vel negare dicatur: ne convincatur quod in consequenter affirmet vel neget, quod etiam fit in præsentia. Porro si quæretur, quare unitum hypostaticum possit haberi, sine modalitate tanquam constitutivo, pro ratione adfertur: quia sufficit, quod constitutum intrinsecum sit ipsum VERBUM prout terminans, & humanitas prout terminata: licet, istam rationem *Prout*, non habeat, nisi in circumstantia modalitatis. Obijciens autem non probat, quod sit impossibilis denominatio, quæ sit in re ipsum illud denominatum, in tali circumstantia positum. Addo, respondere ad definitum per definitionem, non est petere principium: definitivè autem unitum hypostaticum, est VERBUM prout habet rationem actu terminantis naturam humanam, & natura humana prout habet rationem actu terminatæ. Non repugnat autem haberi istud *Prout*, modalitate illà posità, non nisi pro connotato: hinc rogari debet, ut propositio hæc probetur: Implicat denominatio, quæ sit ipsum denominatum, in tali circumstantia positum.

Supponit etiam arguens, ablato connotato extrinseco, manere omnia constitutiva intrinseca, quod repetitò negatur doceri à nobis. *Hinc potius*

RESPONDETUR 3. Retinendo item responsionem prævisam ab objiciente, quod scilicet ablata istà modalitate, non maneat illius totius constitutiva intrinseca, in actu secundo & formaliter, sed tantum in actu primo, & materialiter.

INSTAT. Ergo jam omnia constitutiva intrinseca, in actu secundo, totius hypostatici, important aliquod constitutum intrinsecum, præter Verbum & humanitatem, quod certe non erit aliud, nisi illa modalitas.

RESPONDETUR. Hanc ipsam illationem probandam fuisse, eò quòd desideratur probatio istius Majoris: Implicat denominatio, quæ sit ipsum illud, in tali circumstantia positum. Rogatur item probatio istius majoris: Implicat, ut in entibus connotativis, habeat hoc rationem constitutivi intrinseci, in tali circumstantia, & non habeat rationem constitutivi intrinseci, extra hanc circumstantiam.

OBJICIT 3. Sequitur ex his responsionibus quòd ablata illà modalitate, ablato item connotato, non maneat quidem ens connotativum, maneat absolutum: quod dici non potest: quia in sententia nostrorum communi, ens respectivum non distinguitur realiter ab absoluto: si ergo extra circumstantiam extrinsecam, manebit ens absolutum, cum quo adæquatè identificatur ens respectivum in circumstantia extrinseci, adhuc, extra istam circumstantiam, debet manere ens respectivum, ne dicatur, idem menere sine seipso, extra circumstantiam requisitam.

RESPONDETUR. Concedendo primam sequelam. Quod attinet ad secundam, illa hoc sensu est vera: quòd scil. relatio, non sit entitas realiter superaddita, quod & nos concedimus; licet ex nostris tenuerint aliqui oppositum: & hinc in nostra Provincia Pater Laurentius Pikarski. Cæterum tota connotantium schola negat, quòd aliquod ens, non evadat absolutum, cum fuerit respectivum, si desit circumstantia rationis fundandi & termini. Tertia autem sequela negatur: est enim illa ipsa major, cujus probatio desideratur, nempe: Implicat denominatio, quæ sit ipsum denominatum in tali circumstantia positum. Nec manebit idem sine se ipso, extra circumstantiam requisitam; quia illa *Relatio*, illud *Prout*, illa *Denominatio*, non quomodocumque est ipsum denominatum, sed denominatum in tali circumstantia: Et, si denominatio simpliciter identificaretur denominato, non manente denominatione, & manente denominato, maneret idem sine se ipso; sed, quia illa denominatio est ipsum denominatum, non nisi in tali circumstantia positum, hinc non manebit denominatum sine se ipso; quia illa denominatio est illud denominatum, non nisi in tali circumstantia positum, quod repetitò dictum.

INSTAT 1. Etiam Ens respectivum, per se ipsum præcisè, est id quod est: Ergo fieri non potest, ut ens respectivum, nunc identificetur adæquatè enti absoluto, quando adest circumstantia extrinseca: nunc verò distinguatur realiter ab eodem absoluto, quando deest circumstantia extrinseca.

RESPONDETUR. Nego consequentiam: in qua ipsa vertitur cardo difficultatis, adeoque probari debuit: eò quòd non sit ostensum, repugnare denominationem, quæ sit ipsum deno-

minatum in tali circumstantia positum. Desideratur item probatio, cur repugnet, ut ens respectivum, sit ipsa entitas absoluta, in tali circumstantia positi? & casu, quo non adsit illa circumstantia, non hoc sensu distinguetur realiter respectivum ab absoluto, quasi separaretur tunc aliqua entitas, & pereat; sed quia nemine cogitante, ablato termino, definit habere rationem respectivi.

INSTAT 2. Ens respectivum & absolutum differunt essentialiter: Ergo additio circumstantiæ extrinsecæ, mutans ens absolutum in respectivum, transessentiabit unam essentialitatem in alteram, quod implicat: diciturque arguens, quòd hoc argumentum revera illum convincat.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare, nam indubiè etiam in principiis argumentis, in relatione prædicamentali, ens absolutum, additione termini tanquam partis, evadit respectivum: Ergo additio illius termini, transessentiabit ens absolutum in respectivum. Unum item numerale, est absolutum, unum autem & unum, evadit respectivum, quia evadit par, numquidne tunc transessentiatur unum numerale? Animal aliam habet sui definitionem, ratione aliam: numquidne conjunctio istorum duorum in homine, facit transessentiationem? Hinc in forma distinguitur antecedens. Ens respectivum & absolutum differunt essentialiter, hoc est, definitio respectivi, non est definitio absoluti, concedo antecedens. Ens absolutum & respectivum differunt essentialiter, hoc est, non potest ens absolutum unquam fortiri & acquirere denominationem respectivi: nego antecedens. Tuncque primum ens absolutum transessentiaretur in respectivum, si definitio respectivi, esset definitio absoluti, quòd in præsentia non contingit, nec a nobis docetur.

INSTARI potest 3. Unio hypostatica est, per nos, ipsum verbum & natura humana, in circumstantia prædictæ modalitatis: Relatio item est ipsum fundamentum in circumstantia rationis fundandi & termini; & sic de reliquis connotatis: quærere restabit, cur illa circumstantia non habeat potius rationem partis?

RESPONDETUR. Etiam per oppositos, datur constitutivum intrinsecum relationis transcendentalis, quod constitutivum intrinsecum, per illos, ne quidem partialiter completur ratione fundandi & termini; & tamen imaginabile est, quòd entitas illa, independentè à proportionato sibi termino, & ratione fundandi, habeat rationem constitutivi intrinseci; cum tamen per illos, illæ circumstantiæ non habeant rationem partis, in dicta relatione: ita nec in præsentia habebunt. Deinde duplicia sunt tota. Quædam tota rigorosa, quales est totum compositum ex corpore & anima, quò etiam revocantur ea, quæ habent proportionem

tionem cum manifestè partibus; & alia sunt tota non rigorosa, sed potius conflata ex pluribus; quale conflatum est cognitio, nempe ex tendentia vitali, & ex objecto. Ad quæ non rigorosa tota, revocaretur conflatum, ex intrinseco, ratione nectendi, & extrinseco, seu *Aliud*. Hinc si totum illud non sit rigorosum, illud *Aliud*, seu extrinsecum, item illa circumstantia, poterit non esse pars; sed nonnisi unum ex extremis, conflatum illud ingredientibus; quod extremum in omnibus parificatur parti, excepta denominatione partis, & denominatione intrinseci. Denique, ex eo illa circumstantia, non est pars, item ex eo, fundamentum in circumstantia termini positum, non dicit illam circumstantiam pro parte, quia terminus, cum sit *Aliud*, ex ipso prædicato *Aliud*, non dicit proportionem cum intrinseco. Quod fusiùs vide defensum, in materia de Pœnitentia, ubi actum, an peccata sint intrinsecum constitutivum sacramenti Pœnitentiæ? *Sed insuper hoc idem aliter proponitur.*

Constitutiva intrinseca debent esse proportionata, ipsimet constituto; si enim non essent proportionata, non illud, sed aliquid aliud constituerent; & ob improprietatem, identitatem non dicerent. Quia ergo ipsum constitutum, quod est Relatio, vel Relativum, dicit rationem ad aliud, adeoque importando, & ad, & aliud; ideo & constitutiva intrinseca, debent importare & ad, & aliud; si important constitutiva intrinseca & ad, & aliud; cum se ipsum nihil dicat pro extrinseco, debet constitutivum illud dicere, & entitatem fundamenti, & insuper illud ad, illud aliud: quod si: est aliud si: est ad, debet illud pro extrinseco dicere; nam, & nihil est ad se, & nihil sibi aliud; consequenter circumstantiam, quæ salvat illud ad, & illud aliud, debet dicere pro extrinseco: cumque relatio prædicamentalis, sit relatio adveniens; ad salvandam proportionem, etiam constitutiva illius debent habere rationem advenientis; consequenter idem fundamentum, ratione advenientis circumstantiæ, habebit rationem constitutivi intrinseci, extra illam circumstantiam, non habebit.

DIFFICULTAS III.

Quo ordine peracta est unio hypostatica?

DE hoc ordine assumptionis tractat Suar. integrè disp. 17. Valent. disp. 1. q. 6. pun. 2. Amicus disp. 8. Sect. 7. Tituli sensus est: An Persona, priùs aliquid in humanitate terminarit, & non simul totum? & quia prioritas duplex est, Temporis, & Naturæ: constat in Catholica Theologia, fuisse simul assumpta tempore à VERBO, nec præfuisse priùs tempore Naturam humanam, huic toti hypostatico; & oppositum censetur esse pars erroris Euthychiani, ut vide-

re est apud Valent. disp. 1. q. 2. puncto 1. parag. *Tertius error.* Probarique id potest ratione fundatâ in Conciliis & Patribus. Quia vel præfuit corpus solum, vel anima sola, vel utrumque, illi Toti, quod est Christus, non solum corpus; quia hoc sine forma substantiali non existit, non secundum solam animam; quia, quod animæ præexistant corporis formationi, & v.g. quod sub initium mundi sint creatæ, est error damnatus in Synodo 5. & 6. Constantinopol. Idem habet Leo Papa, Epist. 71. *Catholicam Fidem constanter atque veraciter prædicare, quod anima hominum non priùs, quàm suis inspirantur corporibus, fuere.* Quod si animæ reliquæ non præfuerint suis unionibus, nec anima Christi præfuit. Non etiam præfuit Totum; quia alias etiam debuisset præfuisse Persona creata, quod negant Patres. Quod autem attinet ad prioritatem Naturæ, citati nostri tenent, priùs naturâ in intentione assumptum esse: Totum, quàm partes, in executione autem, priùs naturâ partes, quàm totum; & quidem, quod priùs intentione assumptum sit totum quàm partes, ratio est: quia illud priùs ratione assumitur, quod principaliter & ultimè intenditur, Deus autem intendit principaliter & ultimè, unire totam humanitatem cum VERBO. Est ergo tantum difficultas, an in executione, priùs naturâ, assumptæ sint partes, quàm totum?

DICENDUM est, Priùs naturâ in executione assumptum esse Totum, quàm partes. Est Conclusio Scoti & Durandi in 3. dist. 2. q. 2.

PROBATUR I. Conclusio ratione desumptâ ex S. Thoma q. 6. a. 4. ad 3. ubi sic ait. *Unione personali, priùs secundum intellectum, oportet quod caro uniatur animæ, quàm verbo; quia ex unione ad animam habet, quod sit unibilis VERBO in Persona; præsertim, quia Persona non invenitur, nisi in anima rationali.* Ex quo loco sic formatur argumentum. Prius est naturâ, (indubiè in executione) unita caro cum anima, quàm unita VERBO: quia VERBUM est unitum nonnisi carni humanæ, non est autem caro humana, ante unionem cum anima; ergo etiam, priùs naturâ, in executione, est unita Persona Toti, quam partibus. Consequentia probatur. Ideo, priùs naturâ, unita est in executione caro animæ, quàm VERBO; quia caro, ex unione ad animam habet, quod sit unibilis VERBO; sed etiam ex unione Personæ ad totum, habent partes, quod sint unibiles Verbo; ergo. Minor probatur. Ideo caro ex unione ad animam habet, quod sit unibilis VERBO: quia sine unione ad corpus, non potest intelligi, esse natura humana; sed etiam sine Toto, non possunt intelligi partes esse natura humana. Ergo etiam partes habent esse unibilium VERBO, ex unione Personæ ad Totum. Hocque videtur significare S. Thomas, dum docet, Personam non inveniri, nisi in rationali natura, rationalis autem natura in homine, est Totum;

non verò vel ipsa anima, vel ipsum corpus, vel utrumque non per modum totius acceptum.

Idem sic proponitur; Illud, etiam in executione, prius naturā assumi debet, propter quod alia assumuntur; quia etiam in executione, ratio propter quam aliud, est prior illis, quæ propter illud; sed partes assumuntur propter totum: non enim ideo assumitur homo, quia assumitur corpus & anima; sed ideo assumitur corpus & anima, quia assumitur Totum, seu homo. Quod ipsum probatur. Quia, si per impossibile distincta essent realiter homo, & ab alia parte, anima & corpus unita; assumeretur potius totum: quia illud potius est terminabile personaliter, & suppositabile: illudque potius est homo, adeoque potius assumibile: cum venerit Christus ad salvandos homines.

PROBATUR 2. Argumento Scoti. Illud primò est assumptum, quod fuisset primò personatum, si fuisset suæ naturæ relictum, & non assumptum à VERBO; tale autem est natura tota, & non partes: quoniam natura tota est primò apta, ut sit Persona, & partes non nisi per illam; VERBUM autem supplevit vices Personæ creatæ: ergo illud, quod fuit primò personabile, primò fuit assumptum.

RESPONDET Cajetanus, cujus Responsionem ad hos terminos reducit Valentia. Negat scilicet, eodem ordine, per alienam personalitatem terminari naturam, quò terminaretur per propriam; nam natura ita personatur, ut ipsa sit Origo & principium, quasi efficiens, illius personalitatis, indeque fit, ut quia tota natura est principium suæ personalitatis, & partes non nisi per naturam, inde inquam fit, ut tota natura primò personetur per propriam substantiam, cum non substat ratio, eundem ordine, non terminet naturam & ejus partes, quo ordine profuxit à suo principio, è contra, cum natura personatur per alienam personalitatem, integrum est Personæ assumendi, inchoare executionis ordinem in terminando, undecunque velit, nimirum vel à partibus, vel à tota natura.

CONTRA est. Tum quia, si est personabile, non nisi Totum, non erit in libertate assumendi, inchoare, unde voluerit, Personationem. Tum quia non est ratio, cur sicut ea Persona, quæ principium habet à natura, primò terminat naturam, cur non etiam Persona, quæ non habet principium à natura, supplet tamen id, quod fecisset propria Persona, cur inquam, non sequatur, in personando per prius vel posterius, conditionem propriæ Personæ. Tum quia, pro eo instanti rationis, pro quo non intelligitur totum, non intelligitur, in natura, indigentia substantiæ; cum eam non sit nata haberi, nisi pro eo instanti, pro quo intelligitur tota. Unde negat S. Thomas, manum, esse Personam, quia non habet rationem totius. Ergo

nec intelligi potest, pro illo instanti, terminari ab aliena substantia, siquidem connaturalius est dicere, pro illo instanti rationis, exercuisse VERBUM terminationem, cum exigebat natura terminari.

PROBATUR 3. Persona est id, quod habet rationem totius, ut dictum est in materia de substantia, partes autem quæ tales, non habent rationem totius, hoc ipso enim non essent partes, ergo partibus, quæ talibus, non convenit ratio Personæ. Ergo nec conveniet per prius, etiam in executione, assumptio à VERBO.

Obijciuntur I. Authoritates.

1. Est S. Thomæ, qui videtur oppositum sentire; sed illum pro nobis esse, ostenditur in materia de substantia, in quantum negat partibus convenire rationem Personæ. Ad alia in oppositum, dici potest, S. Thomam docuisse, quod partes præsuppositivè prius sint præ toto, prius enim illæ supponi debent, quàm totum, ut potè causa intrinseca totius. Sed nullibi loquitur, de immediatiori participatione Personæ, hoc indicare videntur verba illa S. Thomæ citati a. 5. ad 1. Ubi assumptionem partium, docet esse priorem, in via operationis. Ly operationis, intelligi quidem potest ab oppositis, pro statu executionis, sed etiam capi poterit, pro vi causandi, quæ est partium respectu totius, idque roboratur verbis ejusdem, ibidem in corp. *Et ideo dicendum est*, inquit, *quod VERBUM DEI assumpsit partes humanæ naturæ, mediante toto: sicut enim assumpsit corpus, propter ordinem, quem habet ad animam rationalem* (quod certè factum est, pro ordine executionis, idque prioritatem naturæ) *ita assumpsit corpus & animam, propter ordinem, quem habent ad naturam humanam.*

2. Autoritas est Augusti. qui in Epist. 3. ad Volusian. *Ipsa*, inquit, *magnitudo divine virtutis animam sibi rationalem, & per eandem corpus humanum, totumque omnino hominem, in melius mutandum, coaptavit.*

3. Author. est Damasc. lib. 3. Fidei Orthod. c. 6. *DEI*, inquit, *VERBUM, per mediam mentem, carni unitum est, interjectam videlicet, inter Dei puritatem, & carnis crassitatem.*

RESPONDERI potest ad utramque autoritatem. Apud Augustinum ly per eandem, accipi debet, per eandem tanquam ultimò complementem naturam humanam, in ratione naturæ: & per illam, tanquam præsuppositum, ut constituatur differentialiter homo, in ratione hominis, assumptus est homo; sed non per eandem, tanquam prius natura participantem formalitatem Personæ. Eodem modo explicari debet Damasc. Quanquam ille fortassis intellexit non nisi mediationem dignitatis, & Entis eò, quòd inter Deum & corpus, mediæ dignitatis sit anima rationalis, utpote spiritualis.

OBJI.

OBJICITUR 2. Anima & Corpus prius naturā assumptæ sunt, quā fuerint inter se unitæ; ergo sunt prius naturā assumptæ, quā sit constituta humanitas. Antecedens probatur, quia unio animæ ad VERBUM, non pendet ab actuali unione ejusdem ab corpore; ergo non est posterior illā, etiam in ordine naturæ; id enim propriè posterius est naturā alio, quod ab alio pendet. Idemque dicendum de corpore.

RESPONDETUR. Negando antecedens. Probatio illius distinguitur. Unio animæ ad VERBUM non pendet ab actuali unione ejusdem ad Corpus, in ratione formali, & denominatione Personæ, quā constituitur homo. Negatur propositio. Non pendet in existendo, secundum simplicem rationem unionis Personæ. Conceditur. Certè enim in illo triduo, nec anima dicebatur homo, nec corpus jacens in sepulchro, quamvis utrique parti competierit ratio unionis ad VERBUM. Adde, quod prioritas naturæ, in presenti, non ex eo pensanda sit, quod aliquid possit manere sine alio, sed quod, per prius naturā, habeat rationem totius, cui rationi totius, debetur Personā.

INSTAT Suar. Corpus & anima antequam uniantur, habent partiales suas subsistentias.

RESPONDETUR, quod non. Quia cum nec anima materialis, nec anima spiritualis præexistant unioni ad corpus, fit, ut antequam uniantur, non habeant proprias suas subsistentias.

OBJICIT 3. Valentia. Qualis est ordo naturæ, in existentia ipsa rerum assumptarum, talis etiam est ordo, in earum assumptione; nam res assumptæ, non prius, nec aliter existunt, nisi quatenus assumptæ sunt: sed inter res assumptas, talis est ordo naturæ, ut, secundum executionem, anima simpliciter sit prius, quā corpus, & utrumque, quā totum: ergo talis est ordo naturæ, in ipsa assumptione.

RESPONDETUR negando Majorem. Quia enim in illo priori ordinis, & existentie ante totum, non habent rationem personabilis in ratione hominis, ideo pro illo priori, non habent rationem, prius assumibilis.

INSTAT idem. Sicut partes assumptæ existunt, ex vi divinæ actionis, per quam effectivè producuntur; ita etiam, alio quodam respectu, existunt ex vi assumptionis, per quam propriè terminantur à solo VERBO. Sed quia existunt ex vi divinæ actionis, ideo eodem ordine naturæ, qui inter ipsas est, producuntur: Ergo etiam, quia existunt ex vi assumptionis, eodem naturæ ordine, qui inter ipsas est, assumuntur.

RESPONDETUR. Existere partium ex vi assumptionis, non aliud est, nisi existere subsistentialiter, idque habendo rationem personæ; sed hoc non competit illis, nisi ratione totius. Partes allata non tenet, disparitas est: quia ad hoc, ut res producat, non plus exigit, nisi ut sit ex-

tra causas. Hinc, si sit aliquis ordo inter illas, etiam in productione, congruenter servari potest. Sed in subsistendo, non tantum est necesse, ut sit res extra causas; sed etiam est necesse, ut sit capax prius naturā subsistentiæ, idque personativæ; illud autem est prius naturā capax, in homine, subsistentiæ personativæ, quod est homo; homo autem supponit pro toto, non pro partibus.

OBJICIT 4. Cajetanus. Quod est posterius resolutione, est prius compositione: unio partium cum partibus, est posterior resolutione: nam in triduo, natura humana desit esse unita VERBO hypostaticè, & tamen utraque pars mansit unita: Ergo, secundum executionem, prius assumptæ fuerunt partes, quā totum.

RESPONDETUR. Negando, illas partes esse posterius resolutione, in ratione personæ; neque enim illæ partes, in triduo, erant Persona, hinc autem, de hoc instituitur disceptatio. Adde, illas partes mansisse unitas VERBO, quia induerunt rationem totius, si induerunt rationem totius, non sunt posteriores resolutione, in ratione subsistentis.

OBJICIT 5. Amicus. Quod nostra sententia non ita bene salvet maternitatem Beatissimæ, ut opposita. Nam opposita sententia docet, maternam generationem, quā virgo univit corpus & animam humanitatis Christi, terminatam fuisse ad Deum; quia terminata fuit ad copulandas partes, unitas hypostaticè.

RESPONDETUR. Negando assumptum. Ratio: quia maternitas, cum sit quid physicum, per res physicas salvari debet; per nos autem, quoad statum physicum, æquè salvatur, quia non posterius physicè, quā unita fuerint inter se corpus & anima, secuta est unio physica Verbi, sed eodem tempore & instanti illius. Deinde, pro eo instanti, debet salvari materna generatio Beatissimæ, pro quo instanti est physicè Mater; sed non est nisi pro eo statu physicè Mater, pro quo accipitur totum: non enim partes generat, sed totum; ergo, cum per nos, pro quo statu intelligitur esse totum, pro eodem statu intelligatur esse unitum VERBO: fit, ut melius adhuc nos salvemus Maternitatem Virginis, quia magis proportionatè dicimus, illam genuisse Deum; nempe cum generat hominem, qui est Deus; quod toti competit.

QUÆSTIO II.

De Incarnatione prout dicit Personam.

DE Persona fuisse in Metaphysicis, pronunc, propria hujus loci, expediuntur.

DIFFI-